

Dějiny umění I.

Obsahové vymezení

Seminář Dějiny umění I. patří do vzdělávací oblasti Umění a kultura. Vychází ze vzdělávacího obsahu výtvarného a hudebního oboru. Svými cíli navazuje na výtvarnou a hudební výchovu v prvním a druhém ročníku vyššího gymnázia a vede žáka ke komplexnímu vnímání umění od jeho počátků až po současnost. Učí žáka vytvořit si názor na kulturu a umění. Vede žáka k samostatné tvorbě a pomáhá nalézat vztahy mezi jednotlivými druhy umění. Přispívá i k celkové orientaci ve světě. V průběhu výuky se žáci seznámí se základními hudebními a výtvarnými prostředky, postupy a technologiemi. Důležitou složkou je získání přehledu nejvýznamnějších uměleckých směrů, autorů a děl.

Seminář Dějiny umění I. nejvíce kooperuje s obory jako Český jazyk a literatura, Dějepis, Zeměpis, Základy společenských věd - filozofie.

Vzdělávání v oblasti Umění a kultura vede žáka k reflektování uměleckého procesu v jeho celistvosti a uměleckých oborů v jejich vzájemných přesazích a vazbách. Takto pojímané vzdělávání je rozvíjeno tématem **Umělecká tvorba a komunikace**, které má integrativní charakter.

Hodnocení v semináři Dějiny umění vychází z těchto principů:

- výrazového - osobnost žáka
- tvořivého - výběr řešení
- zážitkového - zkušenost a prožívání
- dialogického - různé pohledy, individuální zkušenost

Do vyučovacího předmětu jsou zařazena tato **průřezová témata**:

Mediální výchova (MedV)

- Role médií v moderních dějinách
- Mediální produkty a jejich významy

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

- Poznávání rozvoj vlastní osobnosti
- Sociální komunikace
- Spolupráce a soutěž
- Seberegulace, organizační dovednosti a efektivní řešení problémů

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

- Žijeme v Evropě

Environmentální výchova (EV)

- Člověk a životní prostředí

Žák je veden k tomu, aby zejména:

- chápal význam emotivních a citových prožitků pro život
- se podílel na utváření tvůrčí atmosféry a příjemného prostředí pro práci a pobyt ve škole
- v rámci svých možností se snažil vyjádřit výtvarnými a hudebními prostředky
- chápal, že práce jedince může ovlivnit výsledek práce celé skupiny
- na základě poznání duchovních a kulturních hodnot současných i minulých si utvářel

nepředpojaté postoje k různým kulturám a společenstvím
- chápal význam uměleckého díla v historickém kontextu

Časové vymezení

Seminář Dějiny umění I. je realizován v třetím ročníku čtyřletého studia a v sedmém ročníku osmiletého studia. Časová dotace předmětu jsou dvě hodiny týdně. Předmět je výběrový.

Organizační vymezení

Výuka probíhá v odborných učebnách výtvarné a hudební výchovy, a to v dvouhodinových blocích jednou týdně. Součástí výuky jsou návštěvy výstav, koncertů, divadelních představení, exkurze, výukové programy pořádané ZČG v Plzni.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Učitel:

- rozborem uměleckých děl vede žáky k tomu, aby si osvojili důležité poznatky a na jejich základě poznávali význam a přínos umění pro život člověka
- používáním obrazových a hudebních materiálů rozvíjí představivost a fantazii žáka
- formou samostatných referátů, přednášek, exkurzí a výukových programů rozvíjí v žácích představy o umělecké tvorbě
- formou dialogu vybízí žáky ke kladení si otázek o příčinách vzniku umění, jeho využití a odkazu
- praktickou činností vede žáky k práci s jednoduchými nástroji a přístroji

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- praktickou činností vede žáka k rozvíjení uměleckého a kulturního myšlení a řešení tvůrčích problémů
- formou diskuse vybízí k vyslovování soudů o kvalitě výtvarných prací

Kompetence komunikativní

Učitel:

- formou diskuse vede žáky ke schopnosti jasně a srozumitelně formulovat vlastní názor na umělecké projevy jejich i ostatních, používat odborné výrazy vycházející z výtvarné a hudební teorie

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- formou dialogu vede žáky k citlivému hodnocení prací vytvořených druhými lidmi, k podřízení se zájmu skupiny, k potřebě efektivní spolupráce
- praktickou činností s využitím přednášek, výstav, koncertů, divadelních představení, exkurzí ukazuje žákům pravidla společenské etikety

Kompetence občanská

Učitel:

- svým příkladem, formou referátů, výukových programů a diskuzí vede žáky ke správnému chápání ochrany životního prostředí, přírody a kulturních památek jako jejich občanské povinnosti a k aktivnímu vystupování v jejím zájmu

- formou přednášek, exkurzí a výstav vede žáky k chápání důležitosti ochrany kulturních i přírodních památek
- formou referátů a diskuzí vybízí žáky ke sledování aktuálního dění ve světě umění

Kompetence k podnikavosti

Učitel:

- podporuje inovace, vlastní iniciativu a tvořivost žáků
- vede žáky k rozvržení jejich práce a řešení úkolů tak, aby dosáhli cíle úměrně času a vlastním silám
- vede žáky k dokončování aktivit, motivuje je k dosahování úspěchu
- učí žáky kriticky hodnotit dosažené výsledky
- názornými ukázkami vede žáky k získávání návyků systematické a pečlivé práce, k hodnocení jejich výsledků a k užívání nabytých dovedností v dalších souvislostech
- praktickou činností vede žáky k osvojování si technik různých řemesel a k rozvoji jejich zručnosti a trpělivosti

V semináři Dějiny umění I. jsou využívány jak klasické metody výuky, tak i metody a formy skupinové práce či projektové výuky.

Vzdělávací oblast:

Vyučovací předmět: Dějiny umění I.

Ročník: Septima, 3.ročník

Očekávané výstupy ZV RVP	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby, projekty	Poznámky
<p>Žák: Charakterizuje pojem dějiny umění, vysvětlí spojitost s historií</p> <p>Na základě konkrétních dokladů definuje vývoj člověka od procesu hominizace po objev zpracování železa identifikuje významné artefakty dokáže dle ukázek rozpoznat starověké civilizace</p>	<p>Žák: Vysvětlí souvislost historie a dějin umění Objasní hlavní mezníky v periodizaci dějin umění</p> <p>Umí vysvětlit s pomocí časové osy jednotlivá období a typické znaky společnosti Definuje společenskou hierarchii daných států a dokáže doložit umělecké artefakty významné pro danou oblast Vysvětlí první umělecké projevy a konkrétně vysvětlí použití umění</p>	<p>I. VYMEZENÍ POJMU DĚJINY UMĚNÍ, ÚVOD DO UČIVA Vymezení základních pojmů Rozvržení témat, plán práce</p> <p>II. UMĚNÍ PRAVĚKU A STAROVĚKU Paleolit, mezolit, neolit, eneolit, doba bronzová, doba železná; pravěké umění v českých zemích, Keltové, Germáni Egypt: architektura, sochařství, malířství, užité umění; helénismus; Mezopotámie: architektura, sochařství; umění Sumeru, Babylónie a Asýrie První hudební projevy</p>	<p>OSV – práce v týmech a skupinách, diskuse, profilace názorů</p> <p>OSV – práce v týmech a skupinách, diskuse, profilace názorů VMEGS – inspirace uměním a kulturou zemí EU a světa; reakce na témata EU a globalizace MVK – inspirace uměním jiných kultur, multikulturní diskuse a přesahy Dějepis, český jazyk, zsv - filozofie</p>	<p>Časové rozvržení nelze stanovit přesně, je voleno variabilně podle aktuálnosti námětu i podle schopností a zručnosti jednotlivých skupin Hodnotí se snaha žáka osvojit si techniky výtvarné tvořivosti Projekty jsou zařazovány v souvislosti s mezipředmětovými vazbami. Výstavy, koncerty, divadelní představení: - zařazovány aktuálně podle programu galerií, muzeí, divadel, orchestrů v Plzni, Blovicích popř. v Praze</p>

Očekávané výstupy ZV RVP	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby, projekty	Poznámky
<p>Žák: identifikuje významné artefakty a představí motivy, jež se uchovaly v následném kulturním dění</p> <p>vysvětlí vliv náboženské představy na formování kulturního diskursu Dokáže na základě ukázek definovat rozdíl mezi slohem románským a gotickým</p>	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> Definuje historické pozadí antického světa a jeho rozdělení Umí vysvětlit pojem antické drama Zná souvislost umění a náboženství <ul style="list-style-type: none"> Dokáže časově zařadit období středověku Umí rozpoznat gotický a románský sloh S pomocí ukázek definuje hudební, výtvarné a architektonické prvky typické pro dané období 	<p>III. UMĚNÍ ANTICKÉHO SVĚTA Umění starověké Kréty, kultura krétsko-mykénská; klasické Řecko: architektura, sochařství, keramika; helénismus; umění Etrusků; římská architektura, architektura užitková, sochařství, malířství</p> <p>IV. STŘEDOVĚKÉ UMĚNÍ – SLOH ROMÁNSKÝ A GOTICKÝ</p>	<p>OSV – práce v týmech a skupinách, diskuse, profilace názorů VMEGS – inspirace uměním a kulturou zemí EU a světa; reakce na témata EU a globalizace MVK – inspirace uměním jiných kultur MEdV – archivace a digitalizace uměleckých památek Dějepis, český jazyk, zsv - filozofie</p> <p>OSV – práce v týmech a skupinách, diskuse, profilace názorů VMEGS – inspirace uměním a kulturou zemí EU a světa; reakce na témata EU a globalizace MVK – inspirace uměním jiných kultur MEdV – archivace a digitalizace uměleckých památek Dějepis, český jazyk, zsv - filozofie</p>	

Očekávané výstupy ZV RVP	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby, projekty	Poznámky
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> Vysvětlí vliv humanismu na vývoj myšlení společnosti Na konkrétních ukázkách je schopen definovat znaky renesance v jednotlivých uměleckých odvětvích Rozpozná nejvýznamnější barokní památky Na základě ukázky definuje znaky barokního období v jednotlivých uměleckých odvětvích 	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> Rozumí pojmu humanismus a dokáže tento směr definovat Dle ukázek určí autora a dílo Vysvětlí souvislost historických událostí se vznikem nového uměleckého slohu Definuje historické pozadí barokního stylu (vládnoucí dynastie, církevní situace, život obyčejných lidí) Vysvětlí vliv jezuitského řádu na fungování vzdělání 	<p>V. RENESANCE Italská renesance – architektura, sochařství, hudba Malířství v Německu a Nizozemí Renesance v českých zemích</p> <p>VI. BAROKO Rozdíl mezi světovým a českým barokem Barokní architektura, sochařství, malířství Vývoj barokní hudby, vznik opery</p>	<p>OSV – práce v týmech a skupinách, diskuse, profilace názorů VMEGS – inspirace uměním a kulturou zemí EU a světa; reakce na témata EU a globalizace MVK – inspirace uměním jiných kultur MEdV – archivace a digitalizace uměleckých památek Dějepis, český jazyk, zsv - filozofie</p> <p>OSV – práce v týmech a skupinách, diskuse, profilace názorů VMEGS – inspirace uměním a kulturou zemí EU a světa; reakce na témata EU a globalizace MVK – inspirace uměním jiných kultur MEdV – archivace a digitalizace uměleckých památek, Dějepis, český jazyk, zsv - filozofie</p>	

Očekávané výstupy ZV RVP	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy a vazby, projekty	Poznámky
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> Vysvětlí vliv antiky na vývoj klasicismu a doloží na konkrétních příkladech Představí nejvýraznější české a světové památky klasicismu Na základě ukávek dokáže definovat znaky klasicistního umění ve všech jeho směrech Identifikuje hudební ukázky a dokáže na jejich základě vyvodit znaky romantismu pro danou zemi Představí nejvýraznější památky daného období 	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> Dokáže charakterizovat dané historické období Charakterizuje hudební formy a doloží na konkrétních ukávkách Rozpozná výtvarná, architektonická a sochařská díla včetně autorů Je schopen vysvětlit historické podmínky vzniku romantismu na základě svých znalostí Na základě ukávek dokáže pojmenovat hudební formy typické pro období romantismu 	<p>VII. KLASICISMUS Vídeňský trojlístek – W.A.Mozart,J.Haydn,L.van Beethoven Klasicistní a empírová architektura, realistické malířství a sochařství Klasicistní hudba</p> <p>VIII. SVĚTOVÝ ROMANTISMUS vznik Národních škol v hudbě, malířství, sochařství, architektura</p>	<p>OSV – práce v týmech a skupinách, diskuse, profilace názorů VMEGS – inspirace uměním a kulturou zemí EU a světa; reakce na témata EU a globalizace MVK – inspirace uměním jiných kultur MEdV – archivace a digitalizace uměleckých památek Dějepis, český jazyk, zsv - filozofie</p> <p>OSV – práce v týmech a skupinách VMEGS – inspirace uměním a kulturou zemí EU a světa; reakce na témata EU a globalizace HV – notace a hudební formy MEdV – archivace a digitalizace uměleckých památek Dějepis, český jazyk, zsv - filozofie</p>	
Očekávané výstupy ZV	Školní výstupy	Konkretizované učivo	Průřezová témata, přesahy	Poznámky

RVP			a vazby, projekty	
<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozpozná ukázky hudebních děl a dokáže na jejich základě definovat hudbu české národní školy • Na základě ukázek identifikuje architektonické, malířské a sochařské prvky Národního divadla • Identifikuje významné památky a definuje hlavní znaky jednotlivých slohů • Na základě ukázek rozpozná konkrétní styl a definuje jeho hlavní cíle 	<p>Žák:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dokáže vysvětlit historické pozadí národního obrození a vysvětlí jeho vliv na české umění • Zná nejvýraznější osobnosti uměleckého i politického světa u nás • Umí definovat politickou situaci přelomu 19. a 20. století • Vymezí kritéria ovlivňující umělecké směry • Dokáže charakterizovat hudební formy a znaky vysvětlí na konkrétních příkladech • Umí najít charakteristické znaky výtvarného a architektonického umění 	<p>IX. ČESKÝ ROMANTISMUS Česká národní škola, Národní divadlo národní obrození</p> <p>X. UMĚNÍ V POČÁTCÍCH 20. STOLETÍ Impresionismus, expresionismus, symbolismus</p>	<p>OSV – práce v týmech a skupinách VMEGS – inspirace uměním a kulturou zemí EU a světa; reakce na témata EU a globalizace HV – notace a hudební formy MEdV – archivace a digitalizace uměleckých památek Dějepis, český jazyk, zsv - filozofie</p> <p>OSV – práce v týmech a skupinách VMEGS – inspirace uměním a kulturou zemí EU a světa; reakce na témata EU a globalizace HV – notace a hudební formy MEdV – archivace a digitalizace uměleckých památek Dějepis, český jazyk, zsv - filozofie</p>	